

Ky dokument nuk është prova. Prova janë bajtët e ruajtur: HTML-ja e faqes, pamja e saj, dhe zinxhiri i hash-eve që i lidh. Kjo dëshmi është paraqitja e tyre, e prodhuar automatikisht. Verifikohet me kodin më poshtë **pa na pyetur ne**.

ARTIKULLI

TITULLI	Si do të përfundojë lufta në Lindjen e Mesme? Ja çfarë na mëson historia e 100 viteve të fundit në rajon
ADRESA	https://lajmifundit.al/si-do-te-perfundoje-lufta-ne-lindjen-e-mesme-ja-cfare-na-meson-historia-e-100-viteve-te-fundit-ne-rajon-i1339428
BURIMI	lajmifundit.al
GJENDJA	online

KOHA

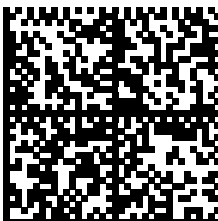
KAPUR NGA NE	1 tetor 2026, 18:12:38 UTC <i>Dritarja jonë e pasigurisë: ± 900 s — intervali me të cilin e kontrollojmë këtë burim.</i>
DEKLARUAR NGA PORTALI	1 tetor 2026, 20:10:29 UTC <i>Koha e deklaruar vjen nga pala që po vlerësohet. Ora jonë nuk preket prej saj, dhe të dyja shfaqen këtu të ndara.</i>

HASH-ET · SHA-256

PËRMBAJTJA	acbd55b6616fe31e185c4b785b31861d867703ef911258efd3d912001c9ef6ae
TEKSTI	3f97bc9813a2bb0deac46e4deb64a9f1c557769aa3f144d743dfb8958ce0807b
PAMJA	18271b5d393251c2f949de496e87b1d2a25d64aa26822e288c59608395d019fe

ZINXHIRI I PROVËS

KJO HYRJE	98bf6a6d86a1821905e27d845f7e5770b6f22913ca247c8449b9c99965c1c0ea
E MËPARSHMJA	—
RRËNJA MERKLE	—
ANKORIMI	nuk është ankoruar ende <i>Kjo hyrje nuk është përfshirë ende në asnjë pemë Merkle të dërguar. Zinxhiri i hash-eve provon rendin dhe integritetin; koha jo.</i>

SKANOJE PËR TA VERIFIKUAR

Kodi të nxjerr te eksploruesi i STAMLES. Ai regjistër nuk është yni: nëse serveri ynë bie nesër, vula mbetet aty ku është.

Faqja tregon njërën nga tri gjendjet — **nuk u gjet, në radhë**, ose **e konfirmuar** me bllokun, rrënjën Merkle dhe transaksionin në Polygon. Krahazo hash-in që gjen atje me atë të shtypur më lart: nëse përputhen, kjo kapje ekzistonte para asaj ore, dhe ne nuk mund ta kishim ndryshuar pas saj.

<https://scan.stamles.eu/verify/98bf6a6d86a1821905e27d845f7e5770b6f22913ca247c8449b9c99965c1c0ea>

PAMJA E FAQES

Renderuar nga HTML-ja jonë e ruajtur, jo nga rrjeti. **Riprodhon kopjen tonë, jo pamjen e atëhershme:** stilet dhe imazhet e largëta mund të mos ekzistojnë më ose të kenë ndryshuar.

Motori: chromium-stored+assets · dritarja 1280×1024 px

Si do të përfundojë lufta në Lindjen e Mesme? Ja çfarë na mëson historia e 100 viteve të fundit në rajon

[Lexo lajmin e plotë](#) →

Para dy vitesh Adi Hila filloi të shiste për 8 mijë euro videot intime? Pretendimi i fortë në rrjet

[Lexo lajmin e plotë](#) →

81 vite burg për krerët e UÇK/ Von der Leyen: Viti 1999 është i skalitur në memorien tuaj kolektive

[Lexo lajmin e plotë](#) →

Arrestohet 27-vjeçari në Londër, dyshohet për përgatitje aktesh terroriste lidhur me incidentin në RAF Fairford

[Lexo lajmin e plotë](#) →

Portugalia e pëson menjëherë pas largimit të Ronaldos, reagim i ashpër nga motra e sulmuesit

[Lexo lajmin e plotë](#) →

Si do të përfundojë lufta në Lindjen e Mesme? Ja çfarë na mëson historia e 100 viteve të fundit në rajon

LAJMI FUNDIT / 1 OCTOBER 2026, 20:10

Shpërndaje

BOTA

Si do të përfundojë lufta në Lindjen e Mesme? Simon Sebag Montefiore, historiani i njohur britanik, autor i Jerusalemi – Biografia e një qyteti dhe së fundmi i librit The Cauldron. The Making of the Modern Middle East, e nis me një paralajmërim: mos u besoni parashikimeve.

Ky rajon i ka befasuar gjithmonë diplomatët, shërbimet e inteligjencës dhe strategët. Askush nuk kishte parashikuar lindjen e Turqisë moderne në formën që mori pas Luftës së Parë Botërore, as Revolucionin Iranian të vitit 1979, sulmet e 11 shtatorit 2001, Pranverën Arabe apo 7 tetorin 2023. Historia nuk përsëritet dhe nuk ofron profeci të lehta. Por ajo ndihmon për të kuptuar cilat janë forcat e thella që vazhdojnë të lëvizin Lindjen e Mesme.

Mësimi i parë i Montefiores është se ne në Perëndim priremi ta shohim rajonin përmes këndvështrimeve tepër të thjeshtuara. Imperializëm kundër antikolonializmit. Izrael kundër palestinezëve. Demokraci kundër autokracisë. Shtetet e Bashkuara kundër Iranit. Të gjitha këto janë dimensione reale, por asnjëra nuk mjafton për ta shpjeguar rajonin.

Lindja e Mesme është një arenë përplasjesh mes fuqive, ku aktorët lokalë ruajnë shumë më tepër autonomi nga sa mendojmë shpesh. Edhe kur duken si gurë shahu të perandrive të mëdha, ata dinë t'i përdorin superfuqitë e jashtme, t'i vënë kundër njëra-tjetrës dhe madje t'i tërheqin në luftëra që ato nuk i kishin parashikuar.

Gjeografia shpjegon një pjesë të kësaj vazhdimësie. Lindja e Mesme është ura mes Evropës, Azisë dhe Afrikës. Ajo kontrollon kalime detare thelbësore për energjinë dhe tregtinë botërore: Hormuzin, Bab el-Mandebin dhe Suezin. Për këtë arsye, asnjë fuqi e madhe nuk mund ta shpërfillë për një kohë të gjatë.

MOTI NE TIRANE

Tirana, Albania

POLITIKË

"Filmimet e publikuara nuk përbëjnë lajm"/ Koçeku: Vëmendja duhet të ishte te partitë shqiptare në Serbi që janë bërë bashkë!

POLITIKË

Rama inspekton spitalin e ri të Kardiokirurgjisë: Nuk duhet të kemi kufizim në ...

TRENDING

JUMBO ndërton një kënd të ri lojërash për 136 fëmijë

Domosdoshmëria e sigurimit të aseteve fizike në pronësi të shtetit

Për të kuptuar atë që po ndodh sot para syve tanë, duhet të kthehemi në vitin 1900. Një pjesë e madhe e botës arabe ishte ende pjesë e Perandorisë Osmane. Për shekuj me radhë, kjo perandori garanoi një formë rendi politik dhe fetar, por nuk ishte aspak parajsë multikulturore siç paraqitet ndonjëherë në retrospektivë.

Bashkëjetesa dhe represioni, toleranca pragmatike dhe masakrat alernoheshin nën supremacinë e sulltanit dhe të Islamit sunit. Për më tepër, Kostandinopoja/Stambolli nuk sundonte pa rivalë: duhej të përballej me Persinë shiite, me zgjerimin rus, me vehabiizmin saudit dhe me ambiciet e Egjiptit.

Lufta e Parë Botërore e shkatërroi këtë rend. Britanikët dhe francezët trashëguan një pjesë të madhe të territoreve osmane dhe ndërtuan arkitekturën shtetërore që, me shumë ndryshime, ekziston ende sot. Siria, Libani, Jordania dhe Iraku u bënë shtete të veçanta; Palestina nën mandat do t'i hapte më pas rrugën krijimit të Izraelit dhe konflikteve që pasuan.

Por projekti anglo-francez nuk krijoi popullsi të bindura. Kryengritjet arabe dhe nacionalizmat lokalë nisën menjëherë ta vinin në pikëpyetje rendin e ri.

Protagonisti i parë i madh autonom që doli nga rrënojat ishte Turqia e Mustafa Kemal Atatürk-ut. Ajo lindi përmes luftërave, dëbimeve, konflikteve etnike dhe shtypjes së aspiratave kurde. Kjo është e rëndësishme për t'u kujtuar, sepse Turqia e Erdoganit, sot sërish protagoniste në rajon, nuk shfaqet nga hiçi: ajo trashëgon një kujtesë të gjatë si fuqi e madhe dhe nostalgjinë për ndikimin e humbur pas shpërbërjes së Perandorisë Osmane.

Pas vitit 1945 erdhën amerikanët dhe sovjetikët. Edhe ata bënë gabimin e trajtimit të Lindjes së Mesme si një fushë shahu të populluar nga satelitë. Në realitet, koloneli egjiptian Nasser dhe pasardhësi i tij Sadat, Shahu i Persisë, udhëheqësi izraelit Ben-Gurion, diktatori irakian Saddam Hussein dhe monarkia saudite ndoqën secili strategjitë e veta.

Egjipti i Nasserit dukej për njëfarë kohe se ishte i destinuar të arrinte hegjemoninë arabe. Ai shtetëzoi Suezin, sfidoi britanikët dhe francezët, udhëhoqi panarabizmin dhe arriti deri te bashkimi me Sirinë. Por ambicia i tejkaloi burimet në dispozicion.

Lufta në Jemen, autoritarizmi i brendshëm dhe mbi të gjitha humbja e vitit 1967 në Luftën Gjashtëditore kundër Izraelit e fundosën projektin e Nasserit. Egjipti i Sadatit mori më pas rrugën e kundërt: paqe me Izraelin dhe afrim me Shtetet e Bashkuara.

Gjiganti tjetër është Irani. Nën regjimin e Shahut, ai u bë aleati kryesor i Perëndimit në Gjirin Persik dhe synonte rolin e fuqisë dominuese. Pastaj erdhi viti 1979. Revolucioni i Khomeinit është një nga ngjarjet vendimtare të shekullit XX në Lindjen e Mesme.

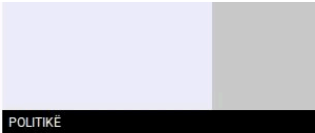
Irani doli nga logjika bipolare e Luftës së Ftohtë dhe propozoi një ideologji tjetër: revolucion islamik, armiqësi ndaj Perëndimit, luftë kundër Izraelit dhe sfidë ndaj monarkive arabe proamerikane.

Që nga ai moment, rivaliteti gjeopolitik ndërthuret gjithnjë e më shumë me atë fetar. Sunitë kundër shiitëve, arabë kundër persëve, monarki kundër republikave revolucionare.

Montefiore shton edhe një dallim bashkëkohor: nga njëra anë një Islam i gatshëm për tregti, modernizim dhe marrëdhënie me Perëndimin; nga ana tjetër një Islam revolucionar, që e mbështet legjitimitetin e tij te "rezistenca" kundër Perëndimit dhe Izraelit. Ky dallim ndihmon për të lexuar konfliktin e sotëm.

Shtetet e Bashkuara arritën kulmin e ndikimit të tyre pas rënies së Bashkimit Sovjetik. Lufta e parë e Gjirit në vitin 1991 e pengoi Saddam Husseinin të zhdukte Kuvajtin si shtet. Marrëveshjet e Oslos dukej se po hapnin një rrugë drejt paqes izraelito-palestineze. Pastaj erdhi 11 shtatori 2001.

Këtu ekziston një paralelizëm me 7 tetorin 2023: aktorë të vegjël arrijnë, përmes një akti spektakolar dhune, të ndryshojnë prioritetet e fuqive jashtëzakonisht më të mëdha se ata.

POLITIKË

Gjykata gjobiti me nga 50 mijë lekë avokatët, ironizon Meta: Konflikti, i stisur nga shokët e Agasis

POLITIKË

"Dështon" sërish seanca për Metën dhe Kryemadhin, 50 mijë lekë gjobë për avokatët, ja pse

ME TE LEXUARAT

"Zbrazli karika'torin ndaj shqiptarëve që i hynë në shtëpi" – Mediat italiane: Jeta e "dyfishtë" e...

[Lexo lajmin e plotë](#)

Euron pëson rënien si asnjëherë më parë, me sa tregtohet sot, këmbimi valutor 23 shtator 2026

[Lexo lajmin e plotë](#)

Skandali "Xhaka" merr përmasa të tjera, mjekja del kundër kapitenit: E kam vaksinuar vetë

[Lexo lajmin e plotë](#)

Zbulohet e vërteta për Bleona Matën, avokati: E ëma në gjendje të rëndë! A ndodhet në Greqi?!

[Lexo lajmin e plotë](#)

Al-Qaeda e tërhoqi Amerikën drejt luftës në Irak. Hamasi, 22 vjet më vonë, tronditi një transformim gjeopolitik që dukej se po ecte drejt normalizimit të marrëdhënieve mes Izraelit dhe Arabisë Saudite.

Pushtimi amerikan i Irakut në vitin 2003 ishte, sipas analizës së historianit, një nga gabimet e mëdha strategjike të Perëndimit. Duke eliminuar Saddamin, Uashingtoni shkatërroi edhe kundërpeshën kryesore arabe ndaj Iranit.

Teherani zuri hapësirën e lënë bosh, drejtpërdrejt ose përmes aleatëve dhe milicive. U krijua një hark ndikimi që kalonte përmes Irakut, Sirisë dhe Libanit dhe arrinte deri në Gaza.

Në të njëjtën kohë po rikthehej edhe Turqia. Fundi i Bashkimit Sovjetik kishte eliminuar kërcënimin që e kishte shtyrë atë të hynte në NATO. Erdoğan braktisi sekularizmin e ngurtë kemalist, riktheu simbolet osmane dhe islamike, kultivoi marrëdhëniet me Vëllazërinë Myslimane dhe shfrytëzoi kaosin sirian për të zgjeruar ndikimin turk.

Pranverat Arabe të vitit 2011 e përshpejtuan gjithçka. Mubarak dhe Gaddafi ranë; Siria u zhyt në luftë civile. Irani dhe Hezbollahu shpëtuan Assadin; Putini ndërhyri në krah të tyre.

Nga kolapsi i Sirisë dhe Irakut doli madje një kandidat i paparashikuar për rindërtimin e rendit rajonal: kalifati i ISIS-it. Koalicioni i udhëhequr nga Shtetet e Bashkuara e shkatërroi atë duke kombinuar epërsinë ajrore perëndimore me luftëtarët lokalë, sidomos kurdët.

Për Montefiore, ky veprim amerikan mbetet një model interesant: të ndërhysh pa pushtuar, duke përdorur fuqinë teknologjike dhe aleancat rajonale.

Ndërkohë po ndryshonin edhe monarkitë e Gjirit.

Emiratet e Bashkuara Arabe po shndërroheshin në një fuqi të vogël, por ambicioze ushtarake, financiare dhe tregtare. Katari, pavarësisht përmasave të vogla, e ktheu pasurinë energjetike, televizionin, diplomacinë dhe marrëdhëniet me lëvizjet islamiste në instrumente ndikimi. Arabia Saudite e Mohammed bin Salmanit braktisi kujdesin tradicional për një politikë më të vendosur.

Në këtë terren lind afrimi mes Izraelit dhe monarkive arabe, të bashkuara mbi të gjitha nga frika ndaj Iranit. Marrëveshjet e Abrahamit të vitit 2020 janë rezultati më i dukshëm.

Në vitin 2023 dukej i mundur hapi vendimtar: normalizimi i marrëdhënieve mes Izraelit dhe Arabisë Saudite. 7 tetori e hodhi në erë këtë projekt.

Këtu fillon paradoksi i luftës aktuale. Sipas Montefiores, 7 tetori ishte një katastrofë për Izraelin, por në planin afatgjatë edhe për Iranin.

Izraeli braktisi strategjinë e frenimit. Pas Gazës goditi Hezbollahun dhe më pas drejtpërdrejt Iranin. Shtetet e Bashkuara u rikthyen në qendër të rajonit. Ndërkohë, rënia e Assadëve e zvogëloi ndikimin iranian në Siri dhe forcoi atë turk.

Epërsia ajrore amerikane dhe izraelite nuk mjafton për të rrëzuar regjimin iranian. Historia tregon se sa e rrallë është të shkatërrosh një sistem politik përmes bombardimeve.

Lufta e hapur i lejon gjithashtu Republikës Islamike të përdorë burimet e saj më të fuqishme: nacionalizmin persian, kulturën e martirizimit shiit, luftën asimetrike, milicitë aleate dhe kërcënimin ndaj rrugëve të transportit të naftës.

Po rezultojnë më efikas rikthimi amerikan te embargoja e armatosur ndaj Iranit. Synimi është të goditen eksportet dhe burimet e regjimit, në vend që t'i ofrohet një luftë totale përmes së cilës ai mund të mobilizojë popullsinë.

Kjo është një vlerësim strategjik dhe jo një siguri për rezultatin: vetë historiani parashikon se presioni ekonomik mund ta shtyjë Teheranin të intensifikojë sulmet kundër monarkive të Gjirit.

Këtu shpjegohen edhe aleancat e reja. Arabia Saudite, Turqia dhe Pakistani kanë nënshkruar një marrëveshje mbrojtjeje që synon të paraqitet si një lloj NATO-je islamike. Izraeli po forcon

marreanieniet me Emiratet, Greqine dhe Inaine.

India, nga ana e saj, sheh me dyshim çdo bosht ku përfshihet Pakistani; Greqia reagon ndaj zgjerimit të ndikimit turk. Rusia dhe Kina mbrojnë interesat e tyre.

Nuk po lind një sistem i ri dhe i rregullt aleancash. Po lindin koalicione që mbivendosen, kundërshtojnë njëra-tjetrën dhe ndryshojnë vazhdimisht.

Edhe gjeografia energjetike pritet të ndryshojë. Arabia Saudite disponon naftësijellësin East-West drejt Detit të Kuq; lidhje të tjera do të ndërtohen për të zvogëluar varësinë nga Hormuzi. Ato mund të kalojnë përmes Irakut, Sirisë dhe Turqisë.

Izraeli mund të përfshihet në këtë rrjet të ri, nëse një situatë tjetër politike, pas Netanyahu, do të mundësonte një normalizim më të gjerë me botën arabe.

Pasojat strukturore e luftës mund të jetë kështu zhvlerësimi gradual i armës më të fuqishme gjeopolitike të Iranit: Ngushticës së Hormuzit.

Atëherë, kush do të fitojë?

Përgjigjja e Montefiores është se me shumë gjasa askush nuk do ta dominojë Lindjen e Mesme.

Irani mund të mbijetojë, por është dobësuar. Turqia është në ngritje, por ka një ekonomi të cenueshme, varet nga marrëdhëniet me Evropën dhe Shtetet e Bashkuara dhe sistemi i saj politik identifikohet gjithnjë e më shumë me një udhëheqës tashmë në të shtatëdhjetat.

Izraeli ka demonstruar një epërsi ushtarake mbresëlënëse, por kjo nuk është e njëjtë me aftësinë për ta organizuar politikisht rajonin: ai mund të jetë njëkohësisht tepër i fuqishëm dhe jo mjaftueshëm i fuqishëm.

Arabia Saudite dhe Emiratet kanë para, ndikim dhe ambicie, por vazhdojnë të kenë nevojë për mbrojtje ushtarake nga jashtë.

Po fuqitë e mëdha të jashtme? Rusia është dobësuar, por nuk do të heqë dorë nga një rajon ku kërkon ndikim që prej kohës së carëve.

Kina po avancohet në një mënyrë tjetër: porte, infrastruktura, tregti, energji dhe, në perspektivë, prani detare. Montefiore vëren rikthimin në retorikën kineze të figurës së admiralit Zheng He, i cili në shekullin XV udhëhoqi flotat e mëdha të dinastisë Ming deri në Oqeanin Indian, Gjirin Persik dhe Afrikën Lindore. Një kujtim historik që sot merr një kuptim gjeopolitik.

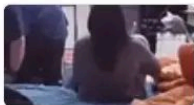
Mbeten Shtetet e Bashkuara. Kontradiktore, me angazhim të ndërprerë dhe shpesh të tunduara nga tërheqja. Por askush tjetër nuk zotëron njëkohësisht kapacitet ushtarak global, burime ekonomike, aleanca dhe një përvojë të krahasueshme ndërhyrjeje në rajon.

Këtu Montefiore formulon një nga paradokset e tij: vendet e Lindjes së Mesme mund t'i druhen pranisë amerikane, por i druhen edhe më shumë mungesës së saj.

Vetëm Uashingtoni mund të vazhdojë të luajë rolin e arbitrit mes Izraelit dhe Turqisë, t'u japë garanci reale monarkive arabe dhe të ushtrojë presion vendimtar mbi izraelitët dhe palestinezët.

E ardhmja që ai imagjionon, pra, nuk është një paqe e madhe përfundimtare dhe as një fitore përfundimtare.

LEXONI GJITHASHTU

Para dy vitesh Adi Hila filloi të shiste për 8 mijë euro videot intime? Pretendimi i fortë në rrjet

81 vite burg për krerët e UÇK/ Von der Leyen: Viti 1999 është i skalitur në memorien tuaj kolektive

**Arrestohet 27-vjeçari në Londër, dyshohet për
përgatitje aktesh terroriste lidhur me incidentin në
RAF Fairford**

Më e mundshme është një periudhë e gjatë konfliktesh të ndërprera: presion ekonomik ndaj Iranit; sulme amerikane ose izraelite nëse rifillon programi bërthamor ose kërcënohen rrugët detare; kundërpërgjigje iraniane përmes aleatëve dhe milicive, ndërsa të gjithë kërkojnë aleanca të reja dhe rrugë alternative tregtare.

E panjohura e madhe mbetet Irani.

Montefiore mendon se regjimi mund të mbijetojë ende, por kujton mësimin e Hannah Arendt për revolucionet: përpara se të ndodhin duken të pamundura; pasi ndodhin duken të pashmangshme.

Pamja këtu është e ri-koduar për ta futur në dokument. Artefakti autoritar është skedari WebP i ruajtur, dhe hash-i i tij është ai i shtypur te faqja e parë — pra dallimi është i verifikueshëm, jo i fshehur.